

Nechvátal, Bořivoj

František Kašíčka osmdesátníkem

Archaeologia historica. 2015, vol. 40, iss. 2, pp. 957-960

ISSN 0231-5823 (print); ISSN 2336-4386 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/134217>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

KRONIKA

František Kašíčka osmdesátníkem

V čase všedních dnů nás zastihuje významné datum narození (6. března 1935) předního odborníka a specialisty v oblasti stavebně historických průzkumů památkových objektů doc. Ing. arch. Františka Kašíčky, CSc. Narodil se v Praze 9 – Dolních Počernicích, svému rodnému městečku na východním okraji Prahy zůstal věrný po celý život. Středoškolská studia strávil na Reálném gymnasiu v Praze X. – Karlíně v letech 1950–1953. Po maturitě se rozhodl pro vysokoškolské studium. Ze svého původního záměru studovat lesnictví se na podnět své realisticky uvažující třídní profesorky Jasněny Kohoutové (později známé disidentky) rozhodl pro studium architektury na ČVUT v Praze. V době studií na fakultě pracoval jako pomocná vědecká síla v Ústavu teorie a dějin u prof. Oldřicha Stefana, ve 4. a 5. ročníku byl prohlášen nejlepším studentem fakulty. Závěrečnou státní zkoušku v roce 1959 složil s vyznamenáním u prof. Františka Čermáka. Ve stejném roce byl přijat do Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů (do ateliéru Dobrosla-

va Líbala [1911–2002]). Ve známé, dnes již neexistující Jindřišské 20 působil více než 40 let (1959–1999). Postgraduální studium absolvoval na Fakultě stavební ČVUT (obor ochrana památek) v letech 1968–1970. Během let 1965–1974 vykonal postupně všechny kandidátské zkoušky a vypracoval práci *Staré Město pražské – vývoj uličních čar*. Přestože splňoval všechny odborné předpoklady, nebylo mu v roce 1974 (ani později) z politických důvodů umožněno práci obhájit. V roce 1968, po vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa vystoupil z KSČ, jejímž členem byl necelé dva roky. K obhajobě došlo až v roce 1993. Od roku 1991 začal postupně působit jako pedagog na Fakultě architektury ČVUT, v Ústavu památkové péče a rekonstrukce a také v Ústavu dějin architektury a umění. Přednášel v předmětech dokumentace památkových objektů, stavebně historických průzkumů a ochrany archeologických památek. V roce 1992 zvítězil v konkurzu na místo docenta Fakulty architektury ČVUT. Podílel se také na vedení ateliéru. V roce 1994 se na fakultě habilitoval pro obor dějiny architektury a rekonstrukce a ochrany památek.

V rozsáhlém díle F. Kašíčky se prolínají práce pro SÚRMPO i fakultu, úkoly průzkumové a projekční, převážně studijního charakteru. Naplňuje v něm své profesní krédo: „*S úctou a pokorou k architektonickým dílům našich předků*.“ Jeho práci je možno rozdělit do tří základních skupin. Na prvním místě je to projekční činnost převážně na hradech a tvrzích. Z početné řady lokalit jmenujme Křivoklát – Huderka, hradby Zlatá bašta, Manské domky, palácové prostory; Loket, státní hrad – křídlo Dolní bašty, vrátnice, parkány, hradní domek č. 81; Kestřany, Horní tvrz – věže, hlásky, hradby. Dále návrhy realizovaných modelů středověkého a renesančního stavu hradních souborů: Křivoklát, Loket, Konopiště, Karlovy Vary, Klenová, státní hrad – hradby, ochozy, bašty, purkrabství, jižní palác; Švihov, státní hrad – hospodářské křídlo, Bílá bašta, podkaplí, severní palác a jiné. Druhou skupinou jeho prací je především územně plánovací do-

kumentace – zejména rozsáhlá skupina stavebně historických průzkumů historického původu v neuvěřitelném rozsahu (v počtu ca 400). Možno z nich uvést převažující hrady – Veverí, Bítov, Boskovice, Vlašim, Konopiště, Helfenburk, Borovany, Lány aj. Je nutné také zmínit rozsáhlý soubor Pražského hradu, historického jádra města Loket, Mladé Boleslavi a Svitav. V Praze Toskánský, Lichtenštejnský a Nostický palác. Dále Borovany a Štěkeň. Ze stavebně historických průzkumů věnovaných Vyšehradu je třeba uvést Purkrabství, Staré proboštství nebo tzv. gotický kasemat, kapitulní dvorec čp. 16. Z vlastních studií je to severní průčelí Pražského hradu (spolupráce Fragner), regenerace Havelsko-Michalského bloku (spolupráce Pavlík), východní strana Staroměstského náměstí, trasa A metra MHD Praha (spolupráce Pavlík), Novoměstská radnice, pražské Kotce, Řásnovka v Praze (spolupráce Pavlík), státní hrad Loket, Vratislavský palác v Praze, státní hrad Křivoklát, Horní tvrz v Kestřanech (spolupráce Horažďovský), státní hrad Švihov, Loket – hradby města, Komárno na Slovensku – pevnostní systém (spolupráce Cibulová), hrad Vízmburk a další.

Přínosná byla jeho účast v soutěžích, ať již v rámci SÚRMPO, nebo v akcích celostátních. Získal zde celou řadu ocenění. Můžeme z nich jmenovat Kino 550 (spolupráce Vošahlík) Kulturní dům, Praha; Staroměstské náměstí, Praha; Havelský blok SÚRMPO – 1. cena Praha (spolupráce Pavlík), smuteční síň, Praha; Gent Morgen (spolupráce Pavlík, Doutlík); Staroměstská radnice, Praha (spolupráce Pavlík).

V publikační činnosti, která dosáhla více než 200 titulů,¹ se soustřeďoval převážně na poznávání historické architektury a urbanismu a také na otázky novodobých zásahů do historických celků. Intenzivní byly zvláště pracovní úkoly v Pražské památkové rezervaci. Vedly k autorství a spoluautorství řady studií o vývoji zástavby v Jilské a Letenské ulici a na území Boršova, na Malostranském náměstí a pod Petřínem. Dále jsou to práce o minulosti a perspektivách pražských Kotců, Novoměstské radnici aj. Pražský hrad se stal tématem celé řady objevných zásadních studií, především s M. Vilímkovou, např. o poloze bývalého kostela sv. Jana Křtitele, o oknech tereziánské přestavby Hradu v 18. století, o Jízdárenském a Lvím dvoře, o počátcích Zlaté uličky, o Španělském sále, o minulosti a budoucnosti hradeb. Z dalších jsou to studie o tvrzích v Hradenině, Kestřanech a Třebotově. Dále o zámku v Průhonících, o hradu v Boskovickách, o zámku ve Vlašimi, o bývalém hradu ve Zbraslavicích a o renesanční podobě zámku v Lánech. Z monografických prací je to především profilová knížka z roku 1984 *Tvrze středních Čech*. Nelze zapomenout na knížku *Karlův most* z roku 1992. Cenná byla jeho spolupráce na kolektivním díle *Umělecké památky Prahy*. Podílel se také na celé řadě hesel ve svazku věnovaném Starému Městu (1996), Malé Straně (2000), Pražskému hradu a Hradčanům (2001).

Naše spolupráce začala v roce 1972 a s menšími přestávkami trvá dodnes. Setkali jsme se náhodně po letech, spolužáci z karlínského reálného gymnázia, na Hradčanském náměstí před prvním hradním nádvořím jednoho zářijového slunečného odpoledne. Na podnět F. Kašičky bylo navrženo, že bychom měli výsledky našich oborů spojit a pokusit se o nový, komplexnější stupeň poznání celku. Tak vznikla naše první práce o románském vesnickém kostele z 12. století ve Vrbně u Mělníka na soutoku Labe a Vltavy, kde jsem v té době prováděl archeologický výzkum raně středověkého pohřebiště s depotem denárů z druhé poloviny 12. století (PP 1973, 176–186). Naše významná společná práce byla věnována poznání velkého komplexu raně středověkého pohřebiště, kostela a johanitské (respektive maltézske) kurie v Radomyšli u Strakonice. V letech 1963–1968 jsem zde vedl archeologický výzkum. Zpracování změnilo datování nejstarší architektury jihozápadních Čech. Práce byla určena pro památkový sborník *Monumentorum Tutela*. V té době došlo však k zastavení vydávání sborníku z finančních důvodů. Osobně jsem se po dobu deseti let snažil v bratislavské redakci o vydání naší velké studie, ale nezdařilo se. Vstředním a velkorysým rozhodnutím PhDr. E. Pocheho, DrSc. (1903–1987), z Ústavu teorie a dějin umění ČSAV, který byl předsedou redakční rady časopisu *Umění*, a výkonné redaktorky PhDr. Jiřiny Hořejší došlo po menším zkrácení a úpravě textu k vydání práce (*Umění XXXI*,

¹ Dílčí výběrové bibliografie. In: Kdo je kdo v architektuře a příbuzných oborech v České republice. Praha 1993, 62.

1983, 193–213). Spolupráce s F. Kašičkou pokračovala a zaměřovala se na poznání stavebně historického, architektonického a urbanistického vývoje Vyšehradu. Byla to např. studie o velkém archeologicky odhaleném komplexu kapitulního chrámu sv. Petra a Pavla (PP 1976, 583–592), o dvouloďném kostele Stětí sv. Jana Křtitele (PP 1976, 193–198) nebo o špitálních (patrně také dvouloďných) kostele sv. Alžběty pod Vyšehradem (PP 1973, 193–205) ad. Napsali a vydali jsme na 50 článků a studií a osm monografií, z nichž můžeme uvést: *Loket*, Odeon 1983; *Radomyšl – proměny městečka*, 1983; *Vyšehrad*, Foto J. Tachezy, ČTK – Pressfoto 1985; *Vyšehrad pohledem věků*, 1985; *Tvrze a hrádky na Prachaticku*, 1990; *Hrady, hrádky a tvrze na Písecku*, 1995 (et T. Durdík); *Hrady, hrádky a tvrze na Strakonicku, Blatensku a Vodňansku*, 2014 – 2. doplněné a rozšířené vydání.

Problematice hradů, hrádků a tvrzí uvedené trilogie z oblasti jihozápadních Čech (obsáhla území více než 3 600 km²), která měla na 310 lokalit, jsme se podrobněji věnovali. Podnikli jsme ji bez garance vydání, základní režie byla hrazena vydavatelem. Připomínám studie o opevněných historických sídlech při východním okraji velké Prahy (Staletá Praha 20, 1990, 118–145) a také práci o středověkých sídlech na Hlubocku v době předhusitské (AH 17, 1992, 291–303).

Zatím poslední z prací F. Kašičky je věnována jeho rodné obci – *Dolní Počernice. Z dějin rodné obce*, 2013. V širokém přehledu sleduje dějiny obce od nejstarších archeologických nálezů až do roku 1945. Vychází z článků a zpráv, které psal více než 20 let pro periodikum *Dolnopočernický zpravodaj*, Z dějin naší obce, 1/1985 až 6/2006. Práce je vytištěna na kvalitním papíru, vzorně graficky zpracovaná (ateliér Citadela). Mezi posledními je třeba zmínit kapitoly napsané pro sborník *Hlávkovy Lužany* a přípravu druhého vydání jeho vysokoškolských skript o stavebně historických průzkumech.

Na závěr chceme popřát F. Kašičkovi nejen radost a potěšení ze všech stránek života, ale také dobrý zdravotní stav, neboť při jeho pevné vůli se to podaří a všichni mu to přejeme. Věříme, že ještě mnoho vykoná pro poznání naší historické architektury (především středověké), neboť jeho dosavadní rozsáhlé dílo je zárukou dalšího poznávání.

Bořivoj Nechvátal

